

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV
Kranj, 13. aprila 1940.

Št. 15.
Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrtletno din 10

Zakulisna borba

Več kot pol leta trajajo že velikanske priprave, dve do zob oboroženi armadi si stojijo zakopani nasproti in čakata le rezkega povelja, da se zagrizeta druga v drugo. Ni bila zadost ena vojna, zemlja je še žejna krvi nedolžnih. Toda, če bi klanjanje ostalo le na bojni poljani in v bojnih vrstah, ki so potegnjene na zapadu in bi se pomerili le tisti, ki so si napovedali vojno, potem se ne bi nikhe izmed nas zganil in bi mirno opazovali in zasedovali potek vojnih operacij. Beseda vojna pa ima tako obšeren in mnogoličen pomem v obseg, da nosi poleg svoje besede še razne pridevke. Gre za vojno z orojem, a gre tudi za vojno v gospodarstvu, v katero so tebi nič, meni nič potegnjene več ali manj tudi neutralno državo. Za nas, ki se smatramo za neutralno državo, pomenja ta vojna v gospodarskem trenju se križajočih interesov veliko preizkušnjo. Zahteva se velike pažnje in previdnosti pri utravnavanju odnosa sosedjev, zahteva se trezrega presojanja svetovnih dogodkov in menjajočih se trenutnih počajev.

Vojna se smatra lahko za vskotgar, ki se bojuje, za nekakšno ogromno žrelo, ki požira z nenasitnim poželenjem ogromne militarno vsto denarja, s katerim se nakupuje vojni material in vse, kar naj sploh omogoča proizvodnjo, na drugi strani pa hrana, za katero je treba računati, da se je bo porabilo v dosti večjih množin, kot je to v normalnem stanju. In odkod naj vse to dobijo vojskujoči se narodi? To danes ni več vprašanje, s katerim bi si belili glave gospodarski krogi vojskujočih se narodov. Nevratalci so tisti, ki naj s svojim blagom krijejo vse potrebe, četudi bi njim samim pričelo zmanjkovati. Zato se začenja zakulisna borba velesil za vplivna območja na gospodarskem in seveda s tem v zvezi tudi na političnem polju. Izvaja se slalačje je treba tudi odkrita grožnja, kar nam je znano iz dnevnega časopisa.

Naša država, ki stoji za enkrat v mirovem stanju proglašene neutralnosti čuvajoč s posloško v roki svoje meje, je postala tista sila, ki s svojo diplomacijo skuša izravnati vse vrzeli doma in na Balkanu. Modra politika naše vlade se v polni meri zaveda svoje odgovornosti do svojih državljanov in v tem zgodovinskih trenutku noče zamuditi nobene ugodne prilike. Mi vsi vemo, da je Jugoslavija dovolj bogata v naravnih zakladih, da ima dovolj živeza za domače potrebe, a tudi vemo, da je vse to le za nas, in če nam kaj preostaja, bomo to odstopili drugim, toda ne za slab denar v ničvrednih papirjih, ampak za zlato, kakor danes pravimo v gospodarstvu. Zlato je danes edino plačljivo sredstvo in kdor ga ima, ta lahko brezskrbno in upalno potrka na vrata marsikaterega trgovinskega ministra bogatih nevratalcev.

Vsi pa ob teh trenutkih čutimo, da postajajo stališča nevratalnih držav vedno bolj in bolj težavno in kočljivo, kajti zahteva se od njih odločitev, ker v kalnem je težko in nevarno ribratiti.

To so v svoji dalekovidnosti uvideli tudi naši politiki, naša vlada in naš generalni štab. Nič zato, če gre denar za obrambna sredstva, saj gre za nas, za našo svobodo in obstoj države. Ali naj stojimo v teh trenutkih mirnih in prekriznih rok ob strani in gledamo, kako drugi betonirajo svoje meje? Velike so vso, ki se porabijo, toda kateri pameten gospodar ne bi ogradol svojega zemljišča, da ga ne bi mimočoči pohodili?

Pa se najdejo godnjači, nezadovoljne in zbabljajo za vsako bremo, ki ga naloži država, pa ce tudi znaša le nekaj dinarjev. Vsaka najmanjša dolžnost je nekaterim v tako veliko breme in to samo zato, ker niso dovolj zavedni, da bi se v polni meri zavedali, kaj zahteva narod in država od svojega podnika. Žrtev morajo biti in če teh ni in ne bi bilo, ali bi potem vstala stoletna želja o uresničitvi močne in nedvomljive Jugoslavije.

Kranjski obč. proračun za l. 1940-41

Proračun predvideva din 3,329.593 izdatkov in ravno toliko dohodkov. Obravnaval se bo na današnji seji. Trošarina na pijače ostane.

Radi nesigurnosti, ali bo letos dovoljeno popobirati občinsko trošarino na pijače, katere je finančni minister s svojim predlogom nameraval spremeniti, pa je potem ostala kot dosedaj, ker drugače kmečke občine nimajo s čim nadomestiti izpadlega vira dohodka, so se letos občinski proračuni povordi nekoliko zavlekli. Ko je potem obveljalo, da bo občinska trošarina na pijače še ostala, so občine hitele s sestavo in sprejemom proračuna. Kranjski občinski odbor bo obravnaval proračun na današnji seji. Proračun predvideva din 3,329.593. izdatkov in je uravnoščen.

Izdatki

Osebni izdatki:

Prejemki občinskih uslužencev: Obče upravno oblast: predsednik, tajnik, pomožni tajnik, 2 prag. uradnika, tehnik-ing. elektromonter, strojepisca, 2 služitelj din 251.615.; osebna in imovinska varnost din 120.000.; poljski čuvaji din 3.700.; 4 babice din 8.400.; obč. gospodarstvo in podjetja to je ekonom. tehničar, upravitelj obč. kopališča in klavnice din 43.200.; torej prejemki občinskih uslužencev skupaj din 426.915. .

Pokojnine: Gogala, Kete din 12.000.-.

Stanarine: prag. in pogodbeni uslužbenec, šola, upravitelja in policijskega predstojnika skupaj din 33.798.-.

Nagrade dnevnicijem, cerkovnikom in grobarju din 39.264.-.

Posebne nagrade in draginjske doklade znašajo din 134.195.-.

Skupni osebni izdatki znašajo din 646.172.-.

Materialni izdatki:

Obče upravno oblast: potni in prevozni stroški din 10.000.-; pisarniški material din 15.000.-; kurjava, razsvetljiva in čščenje pisari din 20.400.-; Službeni list, pošte, pristojbine, stroški za voj. zadeve din 9.000.-; članarina za Žup. zvezko din 2.600.-; bolniško zavarovanje uslužencev din 12.000.-; zavarovanje delavcev za onemoglost in starost din 35.000.-; pokojniško zavarovanje din 18.000.; hanovinski pokojniški sklad din 10.000.-; izpopolnitve obč. inventarja din 6.000.-; skupaj din 138.000.-.

Osebna in imovinska varnost: vzdrževanje sreskega načelstva din 10.000.-; vzdrževanje policije din 15.000.-; vzdrževanje gasilskih čet din 14.000.-; javna razsvetljiva din 150.000.-; odgonstvo in požarni ogledi din 5.500.-; skupaj din 92.500.-.

Ljudska prosjeta: Vzdrževanje šole Kranjsko Primskovo din 72.050.-; najemna in snaženje tekstilne šole din 42.500.-; glasbena šola din 9.000.-; prispevki meščanski šoli din 31.362.-; podpora telovadnim in športnim organizacijam din 15.000.-; podpora kulturnim društvom din 4.000.-; Rdeči križ din 1.000.-; Dijaška kuhinja din 10.000.-; za obvezno telesno vzgojo din 30.000.-; skupaj din 214.912.-.

Finančna stroka: plačilo obresti za Prevolo din 56.000.-; industriji din 375.000.-; šola din 180.000.-; vodovod din 205.000.-; kopali-

sče din 105.000.-; skupaj din 921.000.-

Gradbena stroka: gradnja, vzdrževanje in popravila obč. cest din 195.000.-; gradnja mostov Huje, Rupa, Kranj din 35.000.-; vzdrževanje obč. zgradb din 72.000.-; kanalizacija din 70.000.-; vzdrževanje drž. in ban. cest din 10.000.-; regulacija din 60.000.-; škropljjenje din 50.000.-; vodovod din 70.000.-; skupaj din 562.000.-

Kmetijstvo, živilnoreja, gozdarstvo: skupaj din 9.900.-

Ljudska zdravje: Vzdrževanje poliklinike din 15.000.-; protituberkulozna ligla din 10.000.; zdravila, cepivo, desinfekcija, prevoz din 4.000.-; skupaj din 29.300.-

Socialno skrbstvo: prispevek ubožnemu skladu din 110.000.-; preskrba brezposelnih din 5.000.-; Borza dela din 10.000.-; podpora brezposelnim v bolnišnic din 15.000.-; brezposelnim fond din 50.000.-; podpora dobrodelnim društvom din 15.000.-; skupaj din 205.000.-

Trgovina, industrija, obrt in turizem: prispevek obrtni in gremjalni nadaljevalni soli din din 32.985.-; pospeševanje tujškega prometa din 30.000.-; olješava kraja din 5.000.-; skupaj din 67.885.-

Občinsko gospodarstvo in podjetja: občinska zemljišča, obdelovanja in vzdrževanje din 10.000.-; davki din 30.000.-; zavarovalnice din 12.000.-; vzdrževanje tehnic din 15.000.-; vzdrževanje obč. klavnice din 30.000.-; ribarska taksa in najemnina za kontrolo sodov din 5.800.-; skupaj din 102.800.-

Subvencije din 25.000. .

Rezervni krediti: nezadostno predvideni din 10.000.-; nepričakovani materialni izdatki din 15.000.-; skupaj din 25.000.-

Materinalni izdatki znašajo skupaj din 2,683.421.-

Rekapitalacija:

Osebni izdatki din 646.172.-
Materinalni izdatki din 2,683.421.-
Izdatki skupaj din 3,329.593.-

Dohodki

Redni dohodki:

Občinske doklade: na vse državne neposredne davke od predpisa din 3,670.651.- bodo prinesle din 1,651.290.-

Občinske takse: znašajo za 100 l vina din 100.-; za 100 l vinskega mošta din 100.-; za 100 l piva pa din 60.-; te takse so predvidene v znesku din 415.000.-; od hl. stopnje alkohola, špirita, žganja in likerjev znaša taksa din 5.-; rumu in konjaku din 3.-; od litra šumečih vin in drugih luksuznih pijač pa po din 5.-; ta taksa je preračunana na skupni znesek din 50.000.-; od goveda nad 1 letom se bo pobiralo din 25.-; pod 1 letom din 15.-; od prašičev po din 15.-, od drobnice po din 5.-, od 100 kg uvoženega mesa po din 20.-; skupaj din 60.000.-. Vse te takse bodo skupno znesle din 525.000.-

Nadomajne občinske takse: za sprejem tuzemca v domovinsko zvezko din 250.-; za zagotovitev sprejema v domovinsko zvezko inozemca din 500.-; dalje za razglase, za ogled

nacionalno zdrav, ni izginil, da pa je tisti narod, ki je z orožjem zasluževal druge manjše narode, propalel in bil tako ponižan in potlačen, da se dolga leta stoljetja, ali pa močnik nikdar več ni dvignil. Našili narodi prihajajo in odhajajo, to je kratka, a silna resnica v knjigi svetovne zgodovine, katere ne pišejo ljudje, ki so v njej le otroci brez moči. cem.

zgradb, prepis uradnih spisov, vročitev vabil, za izdajo živinskih potnih listov, za živinski mesni ogled, za zabave in prekoračene policijske ure in še druge takse, ki so preračunane v znesku din 70.000.-; takse na nočnine tujcev so predvidene v znesku din 20.000.; tehlarina din 21.000.-; taksa na vozila po posebnem pravilniku din 150.000.-. Vse takse nastete v tem odprtiku pa bodo predvidoma prislesne znesek din 270.000.-

Dohodek od občinskih posestov in podjetij: Zakupnina zemljišč — Prevola din 12.300.-; nezemnina poslopaj din 30.000.-; zakupnina din 2.500.; zakupnina ribolova din 7.762.-; vodarina din 250.000.-; občinska klavnica din 45.000.-; skupaj din 347.562.-

Dolgovani dohodki: Neizterjane občinske trošarine din 420.000.-

Razni dohodki: Saldo prenos iz I. 1938-39 din 98.282.-; razni nepričakovani dohodki din 16.959.-; skupaj din 115.241.-

Skupaj so dohodki preračunani na znesek din 3,329.593.-, s čemer je preračun urenovan.

B E L E Ž K E

Nero in današnji črni

Nad počtristo tisočletje je po vsem svetu veljal Nero za najbolj okrutnega in neusmiljenega mučitelja in preganjalca kristjanov.

Devetnajsto stoletje pa je rodilo može, ki so mu s svojimi okrutnimi in brezravnimi dejanji proti sedanjem človeški družbi za vedno odveli do "slava" in ga vrgli na tretje, če ne na četrto mesto. Ubogi Nero si gotovo ni nikdar mislil, da mu bo tudi na tem njegovem edinem polju in to celo v dvajsetem stoletju po drugih, večjih trinogih zatemnila njegova "slava".

Tuji in občevanje v drž. uradih

V Kranju, ki je z industrijo postal eldorado tujcev vseh mogočih narodnosti, plemen in pokolenj, se je že večkrat ugotovilo, da se ti ljudje nočeno učiti niti posluževati se našega slovenskega jezika, to se pravi jezik naroda, med katerim prebivajo in med katerim uživajo v pristno slovansko gospoljubnost. Ti tuji ljudje, ki so v svoji narodni miselnosti sovražno razpoloženi napram nam, v premogih slučajih kot predstavljeni našim ljudem, našim delavcem ne ravnajo baš najlepše z njimi, šikanirajo jih, zastranjujejo, celo pretepojajo in žalijo narodui čut našega dobrega slovenskega delavca.

Delavstvo jim je izpostavljeno na milost in nemilost, še posebno pa je radi njih često trpela čast naših deklet, katera so zalezovali v svoje nečedne namene. O vseh teh in takih krivicah in preganjajih bi se dale napisati debele knjige. Ljudje, ki te krivice povzročajo, se iz neznanega razloga smatrajo za neke vrste absolutne gospodarje nad delavstvom in se v svoji predstavljeni službi državijo veliko preveč. Sele polagoma oblast njihovi trdživosti dela konec, vraj v nekaterih obrati. Ti ljudje, ki se v tovarnah tako občestvo vedejo, pa niti pred državno oblastjo nimajo nobenega respektka. Še dane, ko so premogli izmed njih, če ne celo večina, pri nas že skoraj 10 let, ali še preko, ti ljudje ne znaajo in ne govore slovensko in če imajo opravka z državnimi uradami, mora tam službujoči uradnik znati nemško, češko, madžarsko in morda še "malajško", da bo mogel ustreči "gospodu tujcu". V tem oziru se tudi premogni bratje Čehi nič ne razlikujejo od oholih drugih narodnjakov in še danes ne znajo slovensko. Mnogi izmed teh ljudi najbržje smatrajo našo zemljo za kolonijo, v kateri se da dobro živeti, naš narod in naš jezik pa jim je le v zaničevanje.

Vprašamo samo, v kateri državi bi lahko tujec imel najboljše plačane mesta in najboljše private — izvezte niso celo državne službe — pa pri tem ne bi znal v gorovil jezika dotičnega naroda. Oblasti so pozvane, da tudi pri nas napravijo v tem oziru red!

Še o občnem zboru JRZ v Stražišču

Nekaj odgovora stražiškemu dopsniku „Jutra“.

Hudo je moralo zadeći naše poročilo o občnem zboru JRZ v Stražišču Križnarjeve bojne tovariše, ker hočejo z lažjo zakrisati porazni vtič našega poročila na njihovo gardo.

V „Jutra“ so priobčili celo vrsto zavestnih nesrečnic. Tako so si izmislili, da se je dr. Megušar pred občnim zborom udeležil sv. maše na prav vidnem mestu, da bi imeli člani večje zaupanje v njega. Mi ga v cerkvi nismo zapazili, ker ga na kakem vidnem mestu v cerkvi ni bilo. Sele sedaj smo pa zavedeli, da se je dr. Megušar res udeležil sv. maše, da pa je stal v bližini škropilnika zadaj za vrat. „Vidno mesto“ si je dopsnik očvidno izmislil zato, da bi mogel oslabiti zaupanje, ki ga dr. Megušar uživa pri naših članih.

V stražiški občini je Ježe župan že nekaj let. Dopsnik ga pa sploh ne priznava. Piše o Križnarju Antonu, kot bi bil še vedno župan. Tako varanje javnosti je pač vsake obsođbe vredno. Čudimo se le, da dopusti sedaj župan Ježe tako poročanje v listu njegove lastne stranke.

Dopsnik priznava, da je čital poročilo o občnem zboru JRZ v „Škerbčevem“ listu. G. dejan in župnik Škerbec izdaja „Kranjski zvon“. V tem listu pa nismo čitali poročila. Zato domnevamo, da je dopsnik čital naš list, ker je samo naš list prinesel poročilo o občnem zboru. Na našem poročilu pa je bilo točno označeno, da je dr. Megušar povedal, da bo moral občina Stražišče leta 1941 preskrbeli kredita približno 1.300.000 din, če bo hotela priti do vodovoda.

Nepoštenjakovič z „Jutra“, ki sam pravi, da je bral naše poročilo v našem listu, pa trdi, da je dr. Megušar povedal, da bo leta 1941 na razpolago občini za vodovod 1.500.000 din. Zdi se, da dopsnik pri številkih ni prav trden ter ga bo pač treba peljati v kako drugo šolo, ker mu očvidno dosedanje šolanje ni koristilo.

Dopsnik se je skregal tudi z zgodovino kranjskega vodovoda. Naš list je že ponovno pojasnil, kako je moglo priti do zajetja v Novi vasi pri Preddvoru ter je občinski odbor v Preddvoru izvolil najzaslužnejšega delavca pri tem zajetju za častnega člana. To pa ni Križnar Anton, ampak g. duh. svetnik in župnik Sitar Valentin. Dopsnik pa seveda pravi, da se je „župan Križnarju“ posrečilo priti v stike s Higieniskim zavodom, katerega šef dr.

Petrič je šele odkril velik izvir vode ter da je bilo treba nešteto ogledov, sestankov in posenj za pridobivanje sredstev, ki so bila ogromna, da je bil pri vseh teh delih soudelenj „župan Križnar“ in da si je občina pre-skrbela točne načrte proračun itd. ter da je vse to počivalo dosedaj. Škoda, da vodovodni odbor v Kranju za vse to prav nič ne ve. Koliko truda in koliko stroškov bi bilo vodovodnemu odboru prihranjenih. Žal pa si vodovodni odbor z vsemi temi sredstvi in načrti pač ne bi mogel prav nič pomagati, ker jih je iznašel le lažnjivi kljukec.

Tudi demagogijo bi rad zganjal častivredni dopsnik. Dr. Megušar nam je na občnem zboru pojasnil namen naše organizacije, ki gre za tem, da se po možnosti združijo naselja z občino, kjer je njihov industrijski obrat. Zato je svetoval članom JRZ, da storijo od svoje strani vse potrebno, da bo možna spojitev mesta Kranja z njegovim delavskim okoljem, to je tudi s stražiško občino. Povedal je, da sedanja večina občinskega odbora ničesar ne storii te smeri in bi tudi ničesar ne dosegla, ker ne ustvarja predpogojev za tako združitev. Tu se je lažnjivi kljukec zopet prav posebno izkazal. Očita dr. Megušarju, da bi rad vzel občini še ta mali dohodek, ki ga ima, da pa mu ne dišijo preveč sestradi delavci, ampak samo par tovarn ter nekaj gostilens.

Je res treba že velike pokvarjenosti, da se more nagromaditi v enem samem dopisu toliko zavestnih laži. Politična naziranja so lahko različna. Tudi so lahko različna gledanja na gospodarska in kulturna vprašanja. Debata o teh različnih gledanjih, če je poštena in razumna, je često koristna. Komu pa morejo koristiti taka lažnjiva poročila, pa res ne vemo. Vsekakor pa taka poročila moreje le škodovati javni morali in narodnemu ponosu. Naši člani poznaajo resnico in se nam ni treba batiti, da bi nasedli takim lažem. Je pa v Stražišču še precej neorientiranih ljudi, pri katerih bi se mogočno gojiti in povečati mržnja do sorokovj radi takih laž. Ce smo bili kdaj, smo v današnjih časih bolj potrebeni slogi in tretzega ter poslene presojanja domačih razmer, kakor smo bili kdajkoli. Radi pravilne vzgoje vsega naroda smo napisali te vrste. „Vzgojitelje“, kar je „Eden iz Stražišča“ pa odklanjam.

Vljudno sporočam vsem cenj. botrom in botricam, da bom na dan sv. birmi osebno fotografiral povsod, kjer se bo ista vršla.

Foto Jug - Kranj

Joža Herfort:

II.

Ob mladi, zeleneči bukovi vejici, katero mi je prinesel prijatelj Tone, mi je zadrhtelo srce in mi je kri močneje zavalovalo. V gori se je oglasil sin tišine, veliki trubadur — divji petelin! Teden dni kasneje, prav beli teden je bil, mi je prinesel poštar posvaljkano in zamazano dopsnico — logar Jur mi je javljal, da je petelin v „narhujšem bolcu“ in naj izvolum priti v soboto naden!

Sobota, malo čez polnoč, moj konjič je bil že naprezen, puška mi je že slonila ob levi, kot najzvestejše dekle, še par malenkosti in — hi konjič! Mimo specičnih vasi, po belih cestah in samotnih tokavah, mimo budečih se travnikov in njiv! Le zvezde so mi svetile in me spremljale. Ob dveh čez polnoč sem zbudil logarja. „O, ste že tu! Kar v hišo in konja v hlev, bova takoj šla!“ In res eva kmalu odišla.

„Poje?“ sem dahnil ves zasopihan. — „Ko nor!“ je bil kratek odgovor. „Kje?“ — „Tam kot lani!“ Hrib in breg sta nama zaprla usta. Na poloznem griču sva si pričgala cigaret, ko sva pa odvrgla vsak svoj ogrek, sva ugasnila luč in šla previdno še kakih sto korakov in obstala. „Tu!“ je šepnil logar. Pa ni bilo nič! Prebrodila sva tričetrt rebrin in res sem ga začul, pa kaj, ko so že peli ptiči, se drle šoje in kukale kukavice! Prišel sem mu na dvesto-tristo korakov, naprej pa — brez

kritja! Zbogom petelinček! Za danes dovolj in na svidenje če bo čas — jutri ali pojutrišnjem!

Spet opolnoči. Svojemu konjiču sem dal prosti in najel voznika, pa sva šla. Pri logarju spet — „Takoj gospod,“ čez pol ure sva jo že brisala v breg. To jutro petelinčka nisva ne videla, niti slišala, logar se je pa pridušal, da poje tam, kjer je lani pel in da je v „narhujšem bolcu“.

V torek sem konjiča posodil za dan in noč, voznik mi je zaspal pri dekletu in zajahal sem kolo. Še sem ujel jutro in logarja, kmalu sva bila v sredi gore in že sem začul oni tajni „tilip, tilip...“ „Bo!“ sem šepnil logarju, poprijel puško in jel petelin naskakovati. Že sem ga zagledal vrh hoje, ki ji je vihar odbil vršič. Strastno je pel. Vsa lepota je splahnila, v meni je završala strast, samo ono temno senco sem še videl, ki se je vrtela vrh hoje. Še petdeset korakov! Tedaj pa — o, strela! Petelin mi je splašil kmet, ki je zarjul na vse grlo: „Gaspud, nej bi šli na an puorad! Žena se martra že te drugi dan!“

— S puško in naboji ne morem na porod! Iztrgal sem iz beležnice list, napisal nanj, kaj in kam naj mi prinese in ga poslat s kolesom tri ure daleč po porodniško orodje in zdravila ter šel k porodnici. Srečno sem dobil zaželjeno in ob petih popoldne rešil ženo muk in prinesel na ta grbasti svet ljubko punčko! Drugo jutro sva imela oba z logarjem mir, spala sva, spala kot ubita, petelin se je pa ženil, kjerkoli se je hotel, vedel in znal!

In spet opolnoči s konjičem! Hladno je bilo, nebo pa polno zvezd, jasno kot ribje oko, le neskončno visoko in daleč so sijale. Ko sva šla z logarjem proti gori, je jelo prav rahlo pršati, ko sva bila na rastišču, je že pošteno snežilo. Naenkrat pod jutro, sem začul močan frfot peroti, takoj nato še dvakrat. Vedel sem dovolj — petelin je našel tekmeča! Logar je nosil karabinko, jaz dvocevko. Premenjala sva puški. Oprezno sem lezel proti mestu, kjer naj bi se tekmeča dajala. Že sem dvignil karabinko, zagledal sem petelin, ki je vozil „kočijo“, peroti je imel povešene, rep pa razprt. Prej pa, preden je sedla nanj smrtonosna, strupena puškina mušica, je zavil za ogromen štor, odlam za gusto grmovje in — konec je bilo z lovom!

Delavski obzornik

Brezposelnost v Semperitu in varanje javnosti

Radi pomanjkanja surovin so Jugoslovanske tovarne gume morale omejiti obrat ter bo zaposlen le del delavstva odnosno bo delavstvo zaposleno le nekaj dni v tednu. Delavstvo bo z zmanjšanimi dohodki težko izhajalo in bodo pač oblasti, kakor v vsakem podobnem slučaju skušale pomagati in omiliti bedo. Nezaposleni bodo iskali podpore pri Borzi dela in apelirali tudi na druge javne faktorje. Delavstvo to lahko samo storiti in bo vsak posameznik to moral storiti, ker se prošenj ne da drugače obravnavati. Seveda je prav, da delavski organizacije pomagajo in podpirajo prisilce. Delavskih organizacij pa imamo v Kranju večje število. Obstaja zlasti močna naša delavska organizacija ZZD. Kakor nam poroča, je na posvetovanju vodstva z delavstvom v tvornici gume g. Kerč zatajil vse delavske organizacije in pozval vse delavce, da naj se zglasijo radi podpore pri Borzi dela le pri njegovi organizaciji, kakor da bi edino njegova organizacija imela pravico dobivati podpore od Borze dela in zastopati koristi delavstva. Takemu varanju javnosti je treba napraviti enkrat za vselej ko-

nec. Poudarjam, da bodo oblasti objektivno postopale napram vsakemu nezaposlenemu. Mislimo pa, da je vsakemu delavcu danes že povsem jasno, da se bo moglo dobiti več virov za podpore, če se bo delavstvo obračalo na javne oblasti potom takih organizacij, ki uživajo zaupanje večine naroda. Delavska organizacija ZZD pa ni le razširila svojega zaupanja med delavstvom, ampak uživa zaupanje tudi drugih stanov in se more upravičeno opirati na večinsko voljo naroda. Zato se bodo delavci ki spadajo v krog slov. kat. delavstva pač s polnim zaupanjem obrali v vseh vprašanjih na delavske organizacije ZZD v Kranju.

Članski sestanek

Članski sestanek kranjske podružnice ZZD se vrši v nedeljo 21. aprila ob 9. uri dop. v pisarniški prostorih ZZD. Predaval bo g. prof. Oman o „Komunizmu“, g. dr. Megušar pa o delavnem pravu. Delavci in delavke, pripeljite s seboj tudi prijatelje naše organizacije, da bo udeležba tem lepša.

Črtica iz življenja biršega trgovskega vajenca

Ko sem čital članek v „Slovencu“ št. 261 od 13. XI. 1939 „Vajenci v Ljutomeru“, so se mi nehote obudili spomini na mojo učno dobo kot trgovski vajenec na Stajerskem. Meseca marca 1893, neko nedeljo sem prišel kot neboljen trgovski učenec v Laški trg k tvrdki M. M. z mešanim blagom, nekako ob 10.30 uri dopoldne popolnoma tešč, ali sem že kaj zajtrkoval, ali ne oziroma ali hočem kaj jesti, po tem me ni nihče vprašal, pač pa sem bil takoj vprašan, ako poznam uteži, kar sem seveda pritrđil, nato pa kar za „pudel“ in streči, kar je bilo bolj važno kakor pa zajtrk.

Kaj sem moral v vseh teh 4 letih pretrpeti, dokazujejo še danes prsti na rokah, na katerih so sedaj po skoraj 50 letih pozna ozeblina. Moral sem prenašati kot 14 letni fantek vreče riža, moke, otrobov itd. po 85 in 100 kg težke, da so se mi kar kolena šibila in to v II nadstropje skladischa in da nisem precej časa mogel priti do prave sape. To se je ponavljalo dan za dan. Moj tovariši sotrinji M. K. pri našem konkurenču se je pa „učil“ kar 5 let, njegovi šefi so se menjavali kar po vrsti in vsak mu je rekel, da ne ve, koliko zna in hajdi od začetka. Pretrpel je pa še veliko več nego jaz, iz vseh 10 prstov na rokah mu je

dobesedno tekla kri, sokrvca in gnoj, vled ozebline, revež se mi je od srca smilil. Da smo imeli take ozebline, se ni čuditi, saj smo morali od petroleja v sol, od soli in terpentin, potem zopet v vodo itd. To je bilo pa vsak dan kar naprej. Trgovine smo odpirali ob 5 — 5.30 zjutraj in so bile odprtne brez brestanka do 10 ure zvečer, ob sobotah pa — ja do polnoči. Po vsem napornem dnevnem delu pa sem tehtal sol zavijal milo, tehtal sladkor, snailj medeno tehtnico in uteži in to do 11. ure zvečer. Ob nedeljah popoldne, ko naj bi tudi zgaran: trgovski vajenec imel nekoliko oddihha in si privočil kak sprehod v božjo naravo, sem pa moral zbirati mešanico lanenega semena, kaše in pšenice, seveda vsako zase, vsied velikodušnosti gospoda šefa, ker mi je to zmedario naredil nalašč, češ „da ti ne bo dolgčas.“

Tak je bil „križev pot“ trgovskega vajenca na Stajerskem, kjer so baje vladale popolnoma druge razmere, kot na Kranjskem.

Vsled novega „obrnega zakona“ so se razmere v toliko spremeni, da imajo tudi ubogi trgovski vajenci in trgovski sotruðniki svoje „uradne ure“, katerih pa mi v tedanji dobi nismo poznali.

— — — n.

Tiha noč, umito, jasno nebo, v dolinah malo megle. S tovarišem Tonetom sva prenočevala pri logarju, ob dveh naju je zbudila budilka. Četrtek ure nato smo speli že vsi trije v breg. Svet mir okoli nas, daleč v dolini se je razmajal zvon — zvonar je dan zvonil.

Približno sredи našega predvidenega potoa smo obstali, ugasnili svetilnico in si prižgali cigarete. Zmotilo me je neko nejasno šumenje. Zmečkal sem med prsti cigareto in prisluhnil. Logar mi je brezbrzno dejal, da gre pač kak zajek spat. Hip nato sem odrinil logarja in se pognal povprek po bregu. Petelin je bil to pot res v „narhujšem bolcu“, v najhujšem ognju. Za hip sem obstal, ko je prešel iz klepanja v brušenje sem odprl puško, jo nabil in napel petelin. Spet naskakovanje, nato — zmedeo me je. Eden je pel pred menoj, eden nad in tretji pod menoj. Zbal sem se, da ne bi enega od njih zaskočil oziroma preplašil. V dveh velikih skokih sem bil ob mogočni smrek in že sem videl petelin, ki je bil obrnjen proti dolnjemu tekmeču. Dvignil sem puško in mu pustil še eno kitico njegove vroče pesmi. „Tako!“ sem si dejal, ko je dvignil glavo, priprl oči in jel brusiti. Tle! puška mi je odpovedala. Vedel sem, da me petelin ni čul, zato sem med drugo pesemico spet mirno napel petelin, pri tretji kitici se je pokazal iz cevi moje puške ognjen jezik, zagrmelo je in veličastno mogočna ptica je omahnila z veje na tla. Vsa strast me je v tem hipu prešla, že mi je bilo strela skoro žal. Vendar sem bil ponosen, saj je spet vzvalovala v meni lovška kri. Na vzhodu se je rodila prva škrlatna zarja. S petelinom sem prispel do tovariša. Ta je na jelov vršič ujel kapljo krv, ki je polzela mrtvemu trubaduru iz prebitih kovinsko zelenih prsi. ga položil na nož, ter mi ga z lovskim pozdravom nudil. Odkril sem se, vzel okrvavljenou vejico, si jo zataknil za klobuk in se tiho pokril.

Izza vzhodnih gora je pokukalo sonce, mi smo pa že počasi šli v dolino. Dolinci se še niso prebudili, ko sem že zapregel in pognal. Vsa narava je pela, oživelja v jutru in soncu, vse je žarelo v zgodnjem majskem jutru, vsemu veselju pa sem sam prilil kapljo žolča, saj sem izluščil iz krone Stvarnice prelep biser — —

Corsko letovišče sv. Križ

v tujsko prometnem oziru se v zadnjih letih mesta nobena letoviška točka tako priljuja in se tako razvila kakor Sv. Križ nad senicami. Leži v višini 950 — 1150 m nad morjem, sredi smrekovih gozdov in svetovno nizkih narcisnih polj ob vznožju Golice. Kraje elektrificiran, ima izborne planinske stnice in znano weekend-kolonijo. V nedeljo, 31. marca je imelo tujsko prometno društvo pri Sv. Križu občni zbor. Iz poročila tega dne povzamemo, da je društvo prevzelo od vsega Olepševalnega društva na Jesenicah zlasti zemljevid v okviru, postavljen na jesenskem kolodvoru. Od kartografa O. Delkina so kupili relief svetokriške kotline, dva večka zemljevida Karavank in Julijskih Alp, ruštvu, zlasti njegov agilni tajnik g. Franc Rašna, si je mnogo prizadevalo in posredoval za postavitev telefonske proge od centrale na Jesenicah do Sv. Križa. Za enkrat še brez speha. Upajmo pa, da se bo društvo v dogledem času tudi to posrečilo. Saj je izven dvoma, s je ta telefonska proga silno nujna in potrebna. Občinskemu odboru je društvo hvaljeno za ureditev nekaterih občinskih cest. Sedaj ima glede tega še nerešene želje. Ker je zdaj dovršen hotel „Boštjan“ in ker je dozidan duhovniški dom subotiske katoliške skupnosti v tudi nekaterih drugih novih zgradb. Je avtovitvena kapaciteta pri Sv. Križu v zadnjem letu močno narasla.

Motorizirana dolina

Prednjem teden je vršila banska uprava prejeli motornih vozil na Gorenjskem: v petek, dne 5. aprila dopoldne v Lescah, popoldne od 6 do 7 pa na Jesenicah pred poslopjem policijskega komisariata. Motorni promet po cestah je bil ta dan na Jesenicah tako silen, da so se pešci držali krčevito cestnih robov in pločnikov. Bilo je treba prav paziti, kdaj lahko okrečaš cesto. Med železniški in tovarniški dom se je pomešal še vzdih po bencinu. Pomanjkanje bencina se je ta dan kaj malo poznalo. Na pregled na Jesenice so bili pozvani lastniki motornih vozil iz področja policijskega komisariata na Jesenicah ter iz vse Doline do Rateč, ki spadajo pod nadzorstvo sreskega načelstva v Radovljici.

Bila je to prava revija avtomobilov vseh znakov od najnovnejšega kabrioleta iz Kranjske gore, do temeljito zdelanih, kot bi se vrnili iz bojev na Finskem, kakor so nekateri delali opazke. Vsega je bilo pregledanih 97 motornih vozil in sicer 51 avtomobilov ter 46 motornih koles. Z jeseniškega policijskega področja je bilo 39 avtomobilov in 30 motornih koles.

V območju policijskega komisariata na Jesenicah (zraven spadajo tudi Javornik in Kočna Bela) je prijavljenih vsega 47 občnih in 6 tovornih avto ter 68 motornih koles. V nujnem slučaju lahko torej naložimo takoj 500 jeseničanov na motorna vozila. Okoli 10 avtomobilov in prav toliko motornih koles je odjavljenih kot nerabnih, ki bi se pa za silo najbrž tudi še dali porabititi in jih bodo nekaj gotovo spet prijavili. Pod plombo so še trije avtomobili in 10 motornih koles. Pozimi se je močno agitiralo, naj bi lastniki motornih vozil dali svoja vozila pod plombo in tako banovini in državi odtegnili dohodek za cestni sklad, da bi tako protestirali proti uredbi radi pomanjkanja bencina. Uspeh je bil neznaten. Zaplombirati je dalo svoja vozila (avte) 11 lastnikov, toda vsi razen 5 so že plombo sneli. Pomanjkanje bencina torej ni tako zelo občutno, vsaj za enkrat ne. Sicer se pa sliši, da so dospeli spet večje količine bencina iz Romunije. S prvim aprilom se na uvedene karte dobi že kar precejšnja množina. Če se še malo doda, pa bodo karte skoraj odveč. Pešci, ki so bili to zimo prvenstveni gospodarji naših cest, bodo to svoje prvenstvo moralni spet odstopiti avtomobilistom ter se zadovoljiti z robniki in prahom.

Delavski parlament na Jesenicah

Občni zbor jeseniške podružnice ZZD, ki se je vršil v nedeljo dne, 7. aprila ob 9. uri zjutraj v veliki dvorani Krekovega doma, je bil prava krona letosnjega uspešnega in zmogljivega razvoja Zveze zdrženih delavcev na Jesenicah. Zbora se je udeležilo približno 200 zavednih članov organizacije. Tako številno obiskan zbor priredil le redko kakšno organizaci-

man in Balant, blagajnik Razinger Ignac. Odborniki so sledili: Kozjek, Brus, Stražišar, Stržinar, Savinšek, Klančnik, Rabič, Šarabon, revizorji: Smolej Albin in Palon, v razsodišču so pa dr. Stanovnik, dr. Potočnik in Joža Cop. Izdelan je bil predlog glede organizacije posebne Slovenske zveze, torej da se reorganizira Vrhovna zveza.

Lep pogreb je imel v nedeljo, dne 7. aprila v 7. letu umrli tovarniški delavec v pokolu Janez Dolenc. Rodom je bil iz Škofje Loke. Zadnje čase je veliko trpel v bolezni in tudi videl je slabo. Dokler je mogel, je redno hodil v cerkev in vršil svoje verske dolžnosti. Naj mu bo Bog obilen plačnik za vsa dobra dela. Na zadnji poti mu je igrala žalostinke godba Krekovega prosvetnega društva, katere član je bil.

Z gradajočimi bolnicami krajevne bratovske skladnice na Jesenicah so že pričeli. Zidarska dela je dobil „Slograd“, tesarska dela pa tv. Petkoš na Jesenicah. Stavba mora biti do jeseni pod streho. Ostala dela se bodo oddala še pozneje. Kakor znano, se gradi bolnica na Plavžu onstran Jesenice na severni strani državne ceste.

Računski zaključek krajevne bratovske skladnice na Jesenicah za leto 1939 izkazuje v celoti 9.064.650.— din. dohodkov in prav toliko izdatkov. Premoženje od prejšnjega leta znaša 2.461.127.— din. Prispevki članstva znašajo v celoti 2.122.685.— din in prav toliko prispev-

ki podjetja. Posebni prispevek podjetja za novo bolnico znaša 2.060.000.— din. Med izdatki je največji znesek zabeležen za zdravila — 752.547.— din. za hrana in 707.481.— din. za zdravništvo 292.856.— din. za oskrbo v bolnicah 485.953.— din; upravnih stroški 219.097.— din. za bolničarsko osebje pa 184.076.— din.

Z železniško postajo pod Kočno je KiD naklonila 50.000.— din. Ker bo za zgraditev te postaje potrebna vsota okoli 120.000.— din. je s tako nizkim prispevkom najbolj zainteresirane podjetja nova postaja potisnjena v nedoločeno bodočnost. Sicer je pa upati, da je ta prispevek KiD le prvi prispevek in zato upanja v novo postajališče ni še treba vzvreči.

Bivši predsednik JSZ na Jesenicah kovinar Tomaž Novak je z ozirom na pisanje „Delavske pravice“ po njegovem izstopu iz JSZ in prestopu v ZZD podal v delavskem glasilu „Slovenski delavec“ nekaj pojasnil, ki so tudi za širšo javnost zanimiva. Tako na primer umetno likvidiranje podpornega fonda, datje da je ob neki priliki že predsednik centrale JSZ g. Srečko Žumer g. Novaku izjavil, da na skupino na Jesenicah ne reflektirajo več. Pošteni člani JSZ so toy Novaku hvaležni za odkritje, kakor na primer tisto o sestanku s skrajnimi levicarji na stanovanju dr. Aleša Stanovnika, in sicer po posredovanju g. dr. Stanovnika, ki se še ni nikdar in nikoli vtikal v JZS.

Pregled plemenskih bikov

Pregled rodovniških bikov in bikcev, ki bi prišli na plemenski sejem v letosnjem letu, se vrši po spodnjem sporedtu:

Okraj Radovljica:

Ponedeljek, dne 15. aprila:

Boh: Srednjavaš ob 7. uri pred Občinskim domom; Bohinjska Bistrica ob 8.30 uri na sejmišču; Gorje ob 10.30 uri pri „Mačku“ v Sp. Gorjah; Brezje ob 15. uri na Dobrepolju; Ovsiše ob 14.30 uri pri Novaku.

Okraj Škofjeloški in Kranjski:

Torek, dne 16. aprila:

Seleca ob 6. uri sejmišče; Seleca ob 7. uri pri Zalogarju v Dol. vasi; Škofja Loka ob 8. uri na sejmišču; Žabnica ob 9. uri pri Širerju; Išrastje ob 10. uri tehnična: Voglje ob 10.30 uri Voklo; Šenčur ob 11. uri na Jamci; Cerknje ob 15. uri sejmišče; Velesovo ob 15.30 uri Godimann; Olševk ob 14. uri Mubi; Preddvor ob 14.30 uri Križnar; Preddvor ob 15. uri ob cesti na Sp. Beli; Trstenik ob 15.30 pri Jeriču; Naklo ob 16.30 uri Dolenja vas Drinove; Predoslje ob 18. uri.

Okraj Ljubljanski, Kamniški in Kranjski:

Sreda, dne 17. aprila:

Zalog ob 5.30 uri Hribar; Komeda ob 6. uri na vili; Vodice ob 7. uri Roje, Šenkov Turn ob 8. uri Habe; Mengeš ob 9. uri sejmišče; Homec ob 10. uri Repanšek; Brdo ob 11. uri sejmišče; Moravče ob 12. uri sejmišče; Dol-Dolsko ob 14. uri Zajc; Skaručna ob 15.30 Jerala; Smlednik ob 16.30 uri Ježek; Mavčiče ob 18. uri Zavrl; Stražišče ob 18.30 uri Korošec.

Pragnati je treba na pregled vse bike, ki so priznani za rodovniške krave. Bikov, ki so sicer rodovniške porekla, pa niso odločeni za rodovniške krave, ni treba pragnati na pregled, če služijo samo kot občinski biki. Pač pa je pragnati vse bike, ki jih organizacije mislijo uporabiti za rodovniške krave in one mlade bike, ki se mislijo postaviti na plemenski sejem v Kranju, ki bo letos v soboto 11. maja. Organizacije naj bodo zastopane po rodovnikarju in dveh odbornikih. Na kraj pregleda naj se prinese štampilke organizacije za napravo morebitnih prošenj za nove bike.

Šport

Gorenjski odnosno slovenski nogomet

Nogomet: ima med našimi športnimi pionarji največ klubov. Bolj intenzivno nogometno udejstvovanje se je začelo pri nas takoj po svetovni vojni in se skuša popularizirati. Vendar večjih, a solidnih uspehov Gorenje, kot sploh Slovenci v nogometu nismo nikdar mogli dosegati. Nekaj dejstev o teh neuspehih po brezdvonom v naslednjem.

Velik delež naših že proslilih neuspehov v nogometu napram Hrvatom in Sibom je iskanati v naši prefini športni naturi, ki ni koslahko rečemo surov športni ambiciji, ki je v nogometu skoraj da prepotrebna, ako hočemo s pridom tekmovati z drugimi. Seveda, ako bi imeli naši nogometni tekmehi nasproti sebi fine športnike prežete vseskozi s športnim gentlemanstvom, bi prav gotovo pokazali neprimerno večje vrline kot jih pa sicer. S tem pa ni rečeno, da Slovenci nimamo športne borbenosti. Ravno obratno! Kjer kolikor je treba v športu pokazati in izraziti dokazati silovitost v vzajnosti, ki je jedro in najbolj iskana, gojena ter zaželjena športna pravina, kar je zlasti v individualnih športih, so bili in so Slovenci v očeh naših sosedov močno dvignjeni (Smolej, Kotnik, Bručan, Košir, Goršek itd.).

Imamo pa sicer tudi odlične nogometne klube, ki so enakovredni talentom drugih narodnosti, kar samo kaže, kako pester konglomerat različnih športnih prvin vsebuje naš malo narod. Poleg duševnih nedostatkov, ki jih na splošno kaže naš človek za nogomet ter sploh za skupinsko igro v tem smislu: so pa se zelo pereča vprašanja materialnih značajev, ki torej naš nogomet zlasti na deželi, kjer nogometni klubovi vključi silni občudovanja vredni požrtvovanosti nogometnih voditeljev jedva uspevajo ali pa morajo ukiniti športno delo. Tako gre do naši nogometni talenti, ki jih imamo sorazmerno še precej, kljub že imenovanemu značaju našega naroda za nogomet — raje drugam, kjer jim nudijo športni voditelji drugih narodnosti tudi boljši življenski standard, kar je predpogoj za soliden ter maksimalen uspeh vsakega športnika.

Sploh je socialni položaj naših športnikov zelo pereča vprašanje in bi kazalo se v bližnji

bodobnosti se še kaj bolj specialno zanimati zanj, kar bi gotovo vzbudilo v vsem športnih vrstah serijo raznih problemov, — ki bi že enkrat pričeli nujno rešitev skritih bolečih želja naših športnikov, ki se tako morajo često z grijevom v srcu boriti na športnem polju proti lastni krv in službi za svoj življenski obsoj; ako pa hočejti ostati zvesti svoji športni ideji, svoji globoki doumeti ter vzljubljeni življenski normi.

Nogomet ni za naš narod nikak nemogoč rešljiv problem. Pričeti je seveda treba tudi tu šport gojiti sistematsko in vzbudit v dušah ljubiteljev nogometa pravo razumevanje zanj. Ta šport je za nas dosti koristen, ker vzgaja poleg telesa tudi izredno športno tovarištvo kot malokateri skupinski šport, kar našim športnikom silno manjka. Ta značilna dobrina te panoge je prav gotovo velika s pedagoškega stališča, ki ga mora zasledovati vsak šport prvenstveno.

Naši nogometni pa naj napram opravičenim očitkom enostranski njihove vzgojne panoge pridno gojijo v nesezonski dobi telovadbo, zlasti pa naj marljivo gojijo specialno gimnastiko v dopolnilu harmonični rasti njihovih teles. Tako bodo odpadli vsi upravičeni očitki našemu nogometu, ki naj uspeva in naj bo podpiran tako od naroda kot oblasti, ker je nogomet tudi vzljubljen.

Vsakdo naj gojí pač ono panogo športa, kateri ga žene že narava sama in to naj gojí z mladostnim veseljem v duševno razvedrilo svojem poklicnemu delu. — Toda tudi v nogometu naj velja dosledno zasledovanje športnega smotra — harmonije duha in telesa.

Hlebec Joža.

OLŠEVEK

Prosvetno društvo v Olševku in pevski zbor Visoko priredi v nedeljo, dne 14. aprila 1940 ob treh popoldne v Ljudskem domu gledališču predstavo s sporedom: Petje, narodne pesmi in igra „Zlatarjevo zlato“, ljudska drama s petjem v 4. dejanjih. Cene običajne, vladivo vabi odbor.

Proračunska seja v Tržiču

Poročilo županstra. Ekspoze g. župana k proračunu, ki znaša din 1.499.303. Namesto prispevka predilnice se urede trošarina

V petek 5. t. m. je bila važna seja občinskega odbora. Slo je za pomembne stvari. Od zadnje seje se je nabralo ogromno gradiva. Opažati je bilo živahno pripravljanje za sejo v vrstah nasprotnikov današnje večine občinskega odbora. To je posebno prišlo do izraza na sami seji. Tudi trošarini na razne stroškovne in električni tok so dvignile dosti prahu. Ker je bilo tako nekam vsestransko razgibanje, je prišlo na sejo veliko poslušalcev, kar je zelo prav, ker so se na ta način lahko prepravičili, kako brez podlage je bila vsa prej izrečena kritika od strani opozicije, če se sploh še more imenovati kritika, ker to je bila bolj demagogija, od katere Tržič gotove nima koristi.

Poročilo županstra

Poročilo g. župana je bilo zelo obširno. Poročilo je vseh pripravil, ki so se do sedaj izvršile za splošno popravo vodovoda. Proračuni izkazujejo 364.000.— din stroškov. Kriti bodo iz rednih letnih proračunov, prispevki banovine in posojila. Cevi so že nabavljeni.

Za tlakovanje in regulacijo ceste je vse pripravljeno, le da država v ta namesti dovoli kredit. — V kamonomu vlada red. Občina je zaprosila za obrtno dovoljenje za izkorisťanje kamonomoma. Tekom 9 mesecov je bilo dohodkov 4.720.— din. — Dnevi izleta gorenjskih smučarjev so bili za Tržič važnega pomena. Zato je občina moralno in materialno podpirala prireditev. — Namesto pokojnega Kralja Roka opravlja službo nočnega čuvanja kod dnevnegača Čilar Vinko. — Od 15. jan. dalje posluje v Tržiču veterinar g. Silvan Vodopivec. — Mesariji plačujejo občini pavšal za vse občinske dajatve, ki so zdržane s klavnico in uvažanjem živine in mesa. — Občinska uprava je prejela 30. novembra pr. l. od mestne kontrole razrešnico za občinska leta 1957-58, 1958-59. To je najboljši dokaz rednega gospodarjenja. — Septembra meseca 1959 je bila občina obveščena po banski upravi od Divizijskega prezvance vojske posle in jih vodi samostojno. — Ustanovil se je odbor unije za zaščito otrok. Predsednik je šolski upravitelj g. Frece, tajnica g. Vovkova in blagajnica g. Polakova. — Končne obračune za Mestni dom prinašajo nekateri večji dobavitelji šele sedaj. Obračuni se skrbno prekontrolirajo po upravi in arhitektu g. Valentiniču. Poročilo je bilo brez debate vezeto na znanje.

Podano je bilo poročilo o pregledu blagajniških knjig in gotovine kar je bilo sprejet na znanje.

Važna točka dnevnega reda je bilo sklepanje o najemu novega posojila za tlakovanje ceste in s tem v zvezi za popravo vodovoda. Predlog uprave je bil sprejet, bil je samo 1 glas proti, od tiste strani, ki zahteva naj upra, dela čudeže brez denarja.

Sledilo je poročilo g. župana k proračunu, ki ga radi važnosti v celoti prinašamo.

Poročilo g. župana k proračunu

Proračun je okvirna slika, v kateri se zreali občinsko gospodarstvo. Današnji odbor že četrtič sklepa o proračunu. Dolžnost mi veleva podati bežno siško o naraščajočem delu za čas, odkar je današnja večina odbor sprejela v roke občinsko gospodarstvo. Razlika med delom sedanje in prejšnjih uprav je ogromna. To nam povedo dejstva, ki so vidna in nepoštiva.

Komaj je prišla na občino nova uprava, že je razmišljala, kaj napraviti z bivšo čevljarsko tovarno, kako jo preurediti v res dostojen Mestni dom. — Že čez nekaj tednov po preizemu poslov se je zainteresirala za nakup zemljišča za Virjem. Potek nakupa je bil zelo komplikiran, a vendar pologoma se je vse razčistilo in danes občina dolguje pri ljubljanski mestni hranilnici le še 107.000.— din. Že med potekom nakupa se je trasiralo cesto za Virjem. Načrti, proračuni in popisi so gotovi in s tem je veliko pripravljalno delo izvršeno. Za Virjem je tudi primereno stavbišče za šolo. Treba je le še mostu od Mestnega doma čez Bistroc in s tem nastane krasna zvezda s centrom mesta. Koliko bi Tržič s tem pridobil, je jasno. Težki promet, bi se obrnil po veliko krajski cesti za Virjem in s tem cesto bi bilo omogočeno pozidati avtomobil mesta.

V preteklem letu smo trasirali preureditev in tlakovanje ceste ter obnovo hodnikov, na državni cesti od Kolodvorske ceste do zadnje ališe v Zgorjušem koncu. — Prav gotovo se bo tekočem letu preurejal vodovod, ki je vitalne važnosti za prebivalstvo. Vse te stvari povem, ne zato, da bi se ponaušala uprava in po nepotrebni poveličevalo delo današnjega odbora, ampak pred vsem zato, da se pokliče v spomin nedeljavnost naših prednikov, kateri hočejo danes kritizirati naše delo, v katero je položenega dovolj truda in skrbi.

Zelo nazorno razliko dela prejšnje in sedanje občinske uprave pokažejo ravno številke proračunov. Včasih se je gledalo na to, da je bil proračun nizek, danes je obratno. Proračun naj bo visok, vendar morajo številke v njem biti v vsakem oziru resnične. Da smo se tega načela trdno držali, nam potrejujejo obračuni posameznih let. Razlika med proračuni 1956-57 in 1940-41 je velika. Takrat je znašal din 865.800.— in danes pa skoraj 1.500.000.— din. Res je, da so bile doklade le 50% in so danes 75%. Vendat nas ta povišek ne straši. Pogumno upamo stopiti pred javnost, ker lahko za to, kar tržički davkopalčevaci plačajo, tudi nekaj nudimo. Na vsak način proračunski številki močno dviga Mestni dom. Dvигajo jo pa tudi druga javnra dela, povečanje administracije in pa razmerno, v katerih živimo. Vendat, če ne bi bilo takega elana v upravi in odboru, bi tako vidnih uspehov ne bilo.

Izdatri

Osebni izdatki. Naj podam k podrobni obravnavi posameznih postavk ozir, poglavij proračuna. Prva postavka je županova plača, ki se povija za 6.000.— din in za upravo 3.000.— din. To naj bi bila glavna spodnika nasprotnikom današnje večine. Tem ljudem bočem pokičati v spomin, kako so oni sebi odmerjali plače. Dolgo vrsto po vojni so gg. praviti dve postavki imeli na prav tej višini. Poleg tega pa v potinah po 15.000.— din. Takrat župan ni bil vsak dan na občini 3 do 4 ure in ni hodil tedensko 1 ali 2 krat v Ljubljano ter tekal od urada do urada, ampak je bil to gospod, ki je res pretežni del svoje plače in potnih stroškov dvignil le za reprezentanco. Tisti gospodje, ki hočejo te postavke kritizirati, naj gredo pogledat zapisnike sej uprave. Takrat, ko so imeli oni v rokah občino, so bile seje uprave zelo redke — 4 ali 5 vse leto — pod današnjo upravo pa se vršijo seje skoraj sleherni teden, povprečno pa gotovo vsakih 14 dni. Blagajnske knjige se redno pregledujejo in uprava je tudi tista, ki skrbi za to, da se sklepi odbora do največje možnosti izvedejo. To je velika razlika v delu, za katerega je prejšnja občinska uprava prejemala placilo, med tem ko je današnja uprava dela rež zastonj. Ne more se pa zahtevati, da bi posamezni člani imeli celo škodo, če izvršujejo posle v prid občini.

Nadaljnje postavke osebnih izdatkov so ostale kakor prejšnja leta. Povisila se je le postavka za nagrade pobiranja davčen. Temu je pa vzrok predvsem tržnina, kar je dokaz, da pobiralec tržnine vrši vse svojo službo. Od nekdajnih 9.000.— din je bilo nebranega v preteklem letu 18.000.— din. Nova postavka je 18.160.— din za 10% doklado uslužbencem.

V materialnih izdatkih so potnine 5.600.— din (včasih je bila ta postavka 15.000.— din). Vsi materialni izdatki za pisarno znašajo 36.974.— din. V tem so upoštevani vsi stroški za pisarniške in upravne potrebe.

Na vsak način je zanimivo poglavje finančne stroke. Odplačilo posojil izkazuje din 514.525.—. To sta dva plačilna obroka za posojilo pri SUZOR-ju in Mestni hranilnici v Ljubljani. Druga postavka izkazuje 85.000.— din za posojilo, katero je odbor že sklenil najeti pri banovinski hranilnici v zaceku din 500.000.— za dobo treh let. Polletna anuiteta znaša 50.000.— din plus obresti. Prva anuiteta tega posojila zapade 1. oktobra 1940. Posojilo se bo gotovo izrabilo že v polletju, za kar je tudi treba šteeti obresti, ki so vpoštevane v gornji vstopi. Neplačani računi znašajo din 150.000.—. Ta številka je nekaterim nejasna. Ker pa se ne more podrobno navajati račune, je na razpolago izkaz računov v občinski pisarni, kar si lahko vsak davkopalčevalec ogleda. Priporinjam, da je bila tudi v proračunu za leto 1956-57 postavka neplačanih računov za 176.000.— din.

Gradbena stroka izkazuje 247.800.— din. Tu je vpoštevani višji postavko vodovoda, muga pripravila pri obč. zgradbah (zlasti meščanske Šola na delu preglavice).

V proračunu je izkazanih izdatkov 1.499.305.— din razmerek pa zahtevajo, da je treba proračun znižati za 50.000.— din.

Dohodki

Pojasnila k dohodkom: Davčna podlaga izkazuje 526.504.— din. Na 75% doklade na to podlago znašajo 394.728.— din. Trošarina na vino — od hl 150.— din znaša 150.000.— din; trošarina na pivo in alkohol 70.000.— din. Užitnina na meso ostane v isti višini kot dosedaj. Nova je pa trošarina na električni tok, suhe in slane kože, železo in bombaž. Na električni tok za razsvetljavo 20 para na

KW; na električni tok — pogon 10 para od KW;

Na elektrokemični tok 5 para od KW; na uvoz subih kož 15 para za kg; na uvoz slanih kož 5 para za kg; na uvoz železa 5 para za kg; na uvoz bombaž 12 para za kg.

Te trošarine donašajo 574.466.- din in so takoreč nadomestek za prejšnji dolgotreni prispevki predilnice.

Predilnica je na te trošarine pristala in ni vložila k proračunu nobene pripombe. Po vsestranskem trezrem preudarku se je uprava odločila za uvedbo in pobiranje trošarini na način, da je naš malo človek čim bolj zaščiten. V glavnem bodo plačali to vso podjetja t. i. predilnica 85%, drugo pa Reno, Verbič, Zagorje in tvrdki Kajetan Ahačič in Karl Globičnik. Na električni tok za pogon bodo vsi ostali plačali le 5000.— din. Za tok na razveljavilo pa vsi Tržičani 20.000.— din. Bolje ni bilo mogoče ščititi gospodarsko šibkejših slojev. — Vse druge postavke dohodkov so ostale na lanskoletni višini. Ker se je znižalo izdatke na 50.000.— din, se znižajo tudi dohodki na trošarinah za isto vstopo.

Ubožni proračun izkazuje 144.590.- din izdatkov in pravo toliko dohodkov. **Proračun veterinarskega skladu** 22.750.— din izdatkov t. j. 12.000.— din več kot lansko leto, ker je v ta proračun vnešena plača mesoglednika, ki je bila prej v glavnem proračunu. Dohodkov tega skladu je prav toliko, kot izdatkov, ker mora event. primanjkljaj kriti glavni proračun.

Proračun odkupnine osebnega dela izkazuje 2.384.— din.

Radi vpetjava trošarini na strovine je sestavljena proračuna pismeno-priporomo tvrdka Brata Verbič, katero je župan prečital in pripomnil, da druge pismene pripombe ni bilo vložene, kar je znamenje, da pridobitni krog razumejo položaj in potrebe občine.

K besedilu se je prijavil g. Globičnik, bivši župan, ki se je skliceval na učko včasju goščinarskih krovov in tako mito govoril o tržiških davkopalčevalev, češ, da so sami revi, kateri bodo v kratkem goščinarski učenici. Končno je prečital neko izjavo, v kateri kleveta današnjo občinsko upravo, češ, kako takomiselnog gospodarje, se zadolžuje, nima enota odgovornosti itd. Z očitkom, da bi bila pri današnji politični situaciji vsaka pritožba brez uspeha, je vrgel kamen na kr. bansko upravo, ki je nadzorna oblast, češ, da pristransko postopa. Ko je točil krokodilove sože nad nogo "azurano" občino, pa ni povedal, da je ravno on tušti, ki pa prazen nič kot zahteva od občine ogromno vstopo, katera bi morala tudi iti iz zepa davkopalčevalev. Kje je slednje? Izjava je tako važna, da se bomo k njej morali še in se povračati, da izjave jasno, kakšne pojme o občinskem gospodarstvu ima naša visoka opozicija, katero ima čest v občinskem odboru zastopati g. Globičnik.

Proračun je bil sprejet z enim glasom proti, eden se je na glasovanje vzdržal.

Politika v tržiški gasilski četi

Pravo gnezdo politikantov je v upravi gasilski čete v Tržiču. Že pravzaprav 20 let se je smatralo, da je bila gasilska četa nezavzetna liberalna družinja. Pri vsakih volitvah, pri raznih prireditvah, proslavah, zlasti pri sokolskih, je moralna četa oficijelno sodelovali. Neketo sešankov je bilo posvečenih ali pa vsej predvsem političnim zadvečinam. Vrhuncem političnega udejstvovanja pa je bil pač v dobi od 6. januarja 1929. dalje pa do leta 1955. V tej dobi je bila gasilska četa pravi prigrajač takratnih političnih strank. Ker je ta praksa je predolgo trajala, zato ni čudno, če nekateri še danes ne morejo pozabiti, saj prav si pregorov: „Kar se je Janezek naučil, to Janez tudi zna. Nekateri politikanti so se čete tako oklenili, da je kar ne morejo zapustiti. Znani gospod iz sosednje vasi, ki niti ne spa-

da pod rajon tržiške čete, se udeležuje občinskih zborov, češ, ker je podporni član. Drugi zoperi, ki se jih ne vidi niti pri eni vaji čez polje, na občini zbor pa pridejo prav gotovo, ker se portavljajo v poziv navdušnega gaterške.

Na zadnjem občinem zboru je dobila četa novo upravo, ali bolje rečeno druge osebe. Praksa pa je ostala ista. Pri sejah so navzoči ljudje, ki niso bili izveni v upravo. Tem neizvoljenim članom se, doje pravica debate, da stavijo predloge, in da celo glasovanje in tako odločajo tudi o važnih imovinskih zadavah čete. Skrajni čas je, da se tudi takaj napravi red in uvede zakonitost. Gasilstvo naj služi le svojemu namenu! Poklic gasilca je vzvišen!

Občni zbor LKB v Kranju

Občni zbor koroških borcev. V nedeljo 7. aprila se je vršil občni zbor Legije koroških borcev, krajevne organizacije v Kranju, na katerem je društvena uprava podala svoj obračun za leto 1959-60. Predsednik tov. dr. Demšar je v svojem pozdravnem govoru pozival vse člane z ozirom na položaj, v katerem se nahaja naša domovina, k skupnemu delu v prid in dobrobit naše domovine. Bodril je vse bivše borce k skupnemu nastopu za narod in državo. Po podanih poročilih ostalih društvenih funkcionarjev je zestopnik glavnega odbora, tov. Pire, poročal o delu tega odbora ter pozival vse navzoče tovariše na smotreno in

skupno delo za doseg, ciljev, ki jih ima naša Legija. Po poročilu delegata se so izvršile vložitve novega upravnega odbora, ki so potekale v znamenju tovarišta ter je nova uprava z malo razliko ostala v rokah dosedanjih odbornikov. Z občnega zborna je članstvo poslalo tudi udanostne oziroma tovariške pozdrave gospod ministru vojske in mornarice Miljanu Nediću in pa predsedniku Legije koroških borcev polkovniku v pok. Andrejku Viktorju. Občni zbor se je končal z znamenju tovarišta, ter je v svojem zaključnem govoru predsednik dr. Demšar ponovno pozival vse člane na skupno delo.

Gradnja vodoroda na Kokriču

Lansko poletje so iz Preddvora do Kranja zgradiли novo vodovodno progno, ki ima namen, da zoperi za desetletja reši vodovodno vprašanje Kranja in vse okoliških vasi ob tej progri. Ker je bil vodovod končan že pozno v jeseni, pač ni bilo misli na gradnjo odcepov v bližnji vasi. V Iljki se namreč odcepil od glavnega proga stranski odcep, ki bo dajal vodo Iljki, Kokriču, Mlaki in Bobovku. Povsod sedaj graden vodovod že po vseh in napeljujejo po hišah. Tudi v Predosljah se pripravljajo, da bodo napeljali vodovod v hiše, glavna cev, ki so jo pred leti zgradili za Brdo — to je pa priključeno na novo progno — pa že itak vodi skozi vas. V Predosljah, na Kokriču, na Mlaki in v Bobovku so imeli sedaj tako slabo pitno vodo, da jim bo vodovod res dobrodošel.

Vinska razstava

Vinarska podružnica v Svetinji bo priredila dne 5. maja t. l. I. vinsko razstavo in sejno: Vina bodo razstavljena iz okolišev Svetine, Sv. Jurija, Sv. Križa in Zg. Sv. Kungota. Po sedanjem zanimanju sodeč bo ta prireditve vsaj enakovredna sličnim prireditvam v drugih krajinah. Razstavljenje bo okrog 100 vzorcev kakovosti vodnega dobrega od odličnega vina. Posebej je treba še omeniti, da bodo razstavljena predvsem sortirana vina. Ker je še dosten vina na prodaj in so ene zmerne, je pričakovati, da se bude tudi prodalo. Za avtobusne zvezle z vlaki je že preskrbljeno. Izrabite to, priliko in obište našo severno mejo.

Kako gojimo breske

O knjižici Arčon E.: „Kako gojimo breske po sodobnih navodilih“ je najmodernejši slovenski sadjarški strokovnjak, g. prof. Josip Priol, ravnatelj Ban. vinarske in sadjarske šole v Mariboru zapisal sledočeno:

„Knjižica je pisana nadve, poljndivo, brez nepotrebne teoretične navlake in bo odličen kažiport za gojitev breskev — to in onstran meje. Ponosen sem na svojega bivšega učenca g. Arčona, ki se po dokončani Vinarski in sadjarski šoli izpopolnjeval marljivo v teoriji in praksi in je bogatil našo sadjarsko književnost s to lepo publikacijo, za katero mu bodo naši sadjarji zelo hvaležni.“

Knjižico dobite v vsaki knjigarni (tudi na Primorskem!) za din 6.—. Kupite jo čimprej, ker Vam bo v korist!

Starča delavec v Naklem

Med delavci na novi državni cesti je nastalo pretekel ponedeljek precejšnje razburjanje. Ugotovili so, da draginje raste, plače so nezadostne in stopili so v stavko. Podjetje pa trdi, da so izdatki ugodni, da plači ni mogično znatno dvigniti — in odpričenih je bilo 55 delavcev, na njih mestu pa so bili poklicani v smislu banske naredbe delavcev iz Prekmurja. Kakšne so plače delavcev pri raznih gradbenih podjetjih na državnih cestah, bi bilo lahko ugotoviti pri Okrožnem uradu in na podlagi teh ugotovitev razliko dnevne plače v zaposlenih raznih podjetjih.

TEDENJSKE NOVICE

IZ UPRAVE.

Nekaterim ameriškim Slovencem smo na priporočilo g. prof. dr. Trdana pričeli pošljati na ogled naš list. Ako želijo postati naši stalni naročniki, naj to sporoči upravi lista. Celotna naročnina za inozemstvo znaša din. 75. .

KRANJ

Prenos mr.čev iz starega pokopališča na novega v Kranju se vrši v sredo 17. aprila ob 7. uri zvečer. Kdor želi, da se preneso kosti kakrškega pokojnega srodnika iz starega pokopališča na novo, naj se zglaši v župni pisarni v nedeljo ali ponedeljek dopoldne, to je 14. ali 15. aprila.

Razpis cerkveniške službe na Hujah. Župni urad v Kranju razpisuje cerkvenikovo službo na Hujah. Reflektant naj se oglašajo do 21. aprila ob uradnih urah v župni pisarni.

Smrtna kosa. Na klancu je v sredo 10. aprila zjutraj umrl Zorman Ana roj. Grašič, posnetnika-vdova v starosti 59. let. N. v m. p.

Cesni red. Na zadnji občinski seji je bil sprejet med drugim tudi osnutek prepotrebnega tržnega reda, ki naj regušira razmere na kranjskem trgu. Ko bo potrenziran z banskimi upravami, bo stopil v veljavno in izvajanje. V zvezi s tržnim redom pa bi bili potreben tudi nekateri predpisi cesino-policjskega reda, ki bi se izvajal zlasti v ponedeljkih, ko večinoma vlada na trgu velik promet. Predvsem bi bilo potrebno določiti nek red za tovorne avtomobile in sploh vsa motorna vozila. Do približno 12 ure je kranjski trg prenapolnjen z ljudmi, s stojnicami in kmečkimi vozmi, da bi nudil še dovolj prostora za manevriranje velikih tovornih avtomobilov, ki povzročajo v prometu precej neprilike in zastoja, pa tudi morebitne nevarnosti. Prav tako bi bilo treba v ponedeljkih odpraviti dirkanje osebnih avtomobilov in drugih motornih vozil po trgu, ki je že itak preveč natpan. Saj še kolesarji — mnogi prav brez potrebe — delajo dovolj gneče, da se jim morajo peši umikati. Zato bi bilo priporočljivo, da se trg v ponedeljkih do 11 ali 12 ure zapre za vsa motorna vozila, pri tudi za kolesarje naj se uvedejo za ta čas gotove omejitve. V mnogih krajih je tržni prostor zaprt za vozila in promet, dokler traja glavni tržni čas, le v Kranju sime celo vsak kolesar, ki pride v mesto prodajati zjala, "sekirat" brez potrebe ljudi, da se mu morajo umikati in izogibati. Tržnemu redu naj se torej priključi še nekaj predpisov cesno-policjskega reda.

Odlaganje smeti. Zvezu med Kranjem in Primkovim predstavlja l. 1928 zgrajeni novi železobetonski most čez Kokro. Ob levi strani mostu v smeri proti Primkovemu pa odlagajo nekateri ljudje večne kupe razne navlake, smeti in pepele. Ne vemo sicer, ali se to vrši s privoljenjem občine, ali kar samostreno. Morda služijo te smeti za izravnavanje terena. Naj bo tako ali tako, kupi smeti pred mostom ne služijo okoliči v okras in jih je treba odstraniti, zlasti še, če jih ljudje nalaže našipajo tja.

Podružnica Sadarskega in vrtnarskega društva sporoča vsem gospodinjam, ki so naročile na tečaji sadike in semena, naj se takoj zglaše pri g. Lapu vrtnarju v Kranju, da sadike ne bodo pošle.

Nadalej naj se zglaše vsi sadjarji, ki še niso majno poškopljenega drevja pri g. Stanjkotu vrtnarju na Fockovi pristavi Cojzova cesta, ker je sedaj že zadnji čas.

Gimnazijski telovadni nastop. V četrtek 18. aprila ob poli 4. uri popoldne se vrši na gimnaziskem dvorišču telovadni nastop. Ce bo slabo vreme, bo nastop v zmanjšanem obsegu v telovadnici. Po nastopu običajni sestanek staršev. K nastopu vsi vladljivo vabljeni!

Za prvoobjajance in birmance dobite oblike in blago za oblike pri Jazbecu v Kranju. Tudi perilo in klobuke vedno v zalogni Al.BIN JAZBEC V KRAJNU.

Kako je z gradnjo poštnega poslopnja? Znamo je, da so se jeseni izvršile že vse potrebe predpriprave za gradnjo poštnega poslopnja v Kranju. Izvršena licitacija je bila potrjena, delo se je oddalo, krediti so zagotovljeni, celo s prvimi terenskimi deli se je že pričelo. Podrile so se namreč vse stavbe, ki so morale napraviti prostor novemu, bodočemu poslopu, ruševine so se večinoma zvolele proč in če ne bi tako zgodaj pritiščila buda zima, bi se še več lahko napravilo že jeseni. Tako bi se ob ugodnem vremenu izvršil izkop suterena, ter betonirajo temelje. Zato se sedaj zelo čudimo, ko je nastopilo ugodno vreme za stavbna dela, ki se tudi že povsod drugod oživljajo, da týrka, ki je prevzela gradnjo poslopnja, ne nadaljuje z jeseni započetim delom.

Javnosti, zlasti pa vsem, ki so na čimprejšnji dograditvi poštnega poslopnja zainteresirani, bo zelo ustrezeno, če bo to vprašanje pojasnjeno. Cestna dela. Ze v zadnji številki našeg li-

sta smo omenili, da so oživelia dela na državni cesti v Kranju, ki bo modernizirana. Ob pričetku klanca pred Majdičevim mlinom kopljajo sedaj jarek za cestno kanalizacijo, v katerega tudi vodi kanal iz mesta. Isto tako so sedaj pričeli pred mlinom z nadaljevanjem škarpe, ob starci cesti pa grade nizko škarpo ob nasipu, nakar bodo potem to cesto odprli za splošni promet. Po klancu do ovinka imajo pripravljena velike kupe trdega rezanega kamena, ki bo služil za podlago cestišča.

Z delom so pa pričeli tudi na drugem koncu ceste pred Prešernovo tovarno. Sedaj se že jasno vidi trasa ceste vse od Bekselna navzgor. Pri Kernovem vrtu bo zavila cesta nekolič na desno, da gre tesno ob vogalu Kernove hiše in odreže tudi nekaj vrta. Prav tako bo vodila nova cesta tukaj pred Krčavo hišo. V nadaljnem delu odreže Majdičev vrt in potem nadarbinsko zemljišče. Zaenkrat še vedno izkopavajo cestišča do primerne globine in so že skoro izkopalni do že betonirane ceste, katero je lani zgradila tvrdka Briceli.

ŠKOFJA LOKA

Adaptacija. V mestni klavniči že 14 dni preurejujo prostore, v katerih se bodo pozneje uredili prostori za cementiranje sodov. Tako bo naše mesto dobilo še eno potreben ustavovo.

V mestni ubožnici je umrla Ana Zevnik, ki je bila v svoji dolgotrajni bolezni mučenica. Pokopali so jo na mestno pokopališče v nedeljo. V sredo pa je umrl znani mizar „Smolčkov oče“. Naj v miru počívata!

Večja preuredicija prostora se nam obeta na Studencu na novim obrežnim zidom. Preuredili bodo pota. Ob tej prilici bo mestna ubožnica zgubila kar dva svoja vrtova. Prav bi bilo zato, da bi se namesto teh dveh vrtov uredil nov vrt vzdol obrežnega zidu, kjer leži ogromno občinskega sveta praznega prav brez vseke koristi.

Naše konzumno društvo bi potrebovalo novo, bolj primerno prodajalno. Ta je absolutno premajhna, pretemna in v mnogih rečeh sploh neprimerna. Sprito ogromnega prometa, ki ga ima tukajšnji konzum, bi bilo že prav, da bi centrala polagala malo več pažnje na svoj lokal. Obenem pa povemo, da bi konzum potreboval vsaj četrto moč, recimo hlapca, ki bi naročeno blago razvražal in opravljaj druga podobna dela. Sedanje tri moči kljub vsej pridnosti in vsem žrtvam ne zmorejo in ne zmorejo vsega. Radi pomanjkanja moči pa se moči večjemu obisku kupec zgodi, da morajo isti čakati četrt ali pa tudi po pol ure. To pa gojovo ni prijetno za nikogar.

Prosimo, da se stvar vendar že enkrat premakne iz mrtve točke.

TRŽIČ

Praznik delavkih organizacij. Na dan sv. Jožefa smo imeli slovesen zaključek sv. misije na sledi tega so katoliška društva prestavila sio-

Ivan Savnik, Kranj

vesno praznovanje na prihodnjo nedeljo na dan varstva sv. Jožesa. Slavnostni spored bo kakor običajno vsako leto. Ob poli desetih krne spredvje izpred "Našega doma" k sv. Jožefu, kjer bo sv. maša s pridigo. Sprevd se povrne od sv. Jožefa nazaj pred "Naš dom", kjer je razvod. Zvečer ob 8. uri je v "Našem domu" slavnostna akademija, kamor so vabjeni vsi člani in prijatelji katoliških organizacij.

KRIZE

Popravek. K našemu poročilu v "Gorenju" z dne 16. marca v št. II. v katerem je bil med drugim tudi sprožen predlog, naj se uvede šolska sv. maša, moramo podati nekaj pojasnil. V kriški cerkvi je že skoraj 30 let položen leseni tlak, zato otrokom ni treba klečati na mrzlih, mokrih kamenitih tleh, ampak na suhih deskah.

Glede šolske sv. maše javljamo, da gospodni na razpolago, ker č. g. kanonik ni vezan in tudi starost mu ne dopušča, da bi se mogel zavezati, da bo stalno ob goščevem času oprav-

ljal šolsko sv. mašo. Pomislišti je treba, kakšen naval bi bil k šolski sv. maši tudi od strani drugih ljudi, ki bi se pač popolnoma ne dal zabraniti. Poudariti je treba, da je v cerkvi dovolj prostora, gnječa je samo pri vratih in pod korom, s čemer se ljudem zabranjuje vstop v cerkev, kar je pa mnogim jako po volji, ker lahko vsled grde razvade ostajajo zunaj in postajajo okrog cerkve.

PRIMSKOVO

Za proslavo materinskega dne, ki bo v Prosvetnem domu na Primskovem v nedeljo, dne 21. aprila ob poli 4. uri se pripravlja naša mladina. Poudariti hoče svojo ljubezen do vseh mater v lepih deklamacijah in v pesmi. Pa razveseliti hoče ta mladina svoje mamice, ki jih vse vabi v nedeljo teden na to proslavo, tudi z nekaj telovadnimi točkami.

Zadnje dni neka oseba, ki jo dobro poznamo, trosi po cestah in še celo otrokom vsljije male krivoverske broušurice "Pot k zveličanju". Vsak katoličan ve, da knjiga verske vsebine, ki je ne odobri cerkvena oblast, ni prava in je začet, ne bo kupoval in ne bral.

Zato je treba vsako osebo, ki bi koga nadležovala z vsljevanjem takih knjig, naznanih pristojnim oblastem!

VODICE

Akademija. Na belo nedeljo 31. marca je bila v Vodicah akademija FO Vodice. Da imajo ljudje razumevanje za naše organizacije, so pokazali s svojo udeležbo. Med drugimi sta bila na akademiji naš g. svetnik Janez in tajnik knezoškoškiškega ordinariata v Ljubljani g. Mervec Franc. Akademija je bila dobro pripravljena, sodelovalo so same mlade moči od br. načelnika pa do zadnjega telovadeca same mladina. 15 točk obsegajoča akademija je bila pri občinstvu sprejeta z navdušenjem, največje navdušenje pa so želi naši najmlajši s svojim harmonikarjem 10 letnim Travnom Antonom, tako da so moralni ponoviti svoj nastop. Želimo, da naši fantje še nadalje tako napredujejo v telovadbi, da bodo v ponos Vodie.

NAKLO

Marijan vrtec vabi v nedeljo popoldne ob 3. uri v Staro šolo k versko-cerkveni prireditvi povodom prvega sv. obhajila in zaobljube neprimerne. Sprito ogromnega prometa, ki ga ima tukajšnji konzum, bi bilo že prav, da bi centrala polagala malo več pažnje na svoj lokal. Obenem pa povemo, da bi konzum potreboval vsaj četrto moč, recimo hlapca, ki bi naročeno blago razvražal in opravljaj druga podobna dela. Sedanje tri moči kljub vsej pridnosti in vsem žrtvam ne zmorejo in ne zmorejo vsega. Radi pomanjkanja moči pa se moči večjemu obisku kupec zgodi, da morajo isti čakati četrt ali pa tudi po pol ure. To pa gojovo ni prijetno za nikogar.

Naše prosvetno društvo priredi v nedeljo, 14. aprila ob 3. uri popoldne narodno dramo "Kapelica na Smarni gori". Igra je povezeta iz srednjega veka — srednjevropskih graščakov in iz bližnje okolice. — Vljudno vabi odbor.

OBJAVA

R A Z G L A S.

V sledi naloga komandanta ljubljanskega vojnega okruga v Ljubljani se obveščajo poslici za podporo, katerih svojci se nahajajo na vojaški vežbi, da morajo v tozadovnih proužnjah navesti sledeče podatke: rojstno leto obveznika, domovno občino in edinicu v kateri je ali je bil na vežbi t. j. četo, baterijo, polk itd.

Pričenj za podporo brez teh podatkov, komanda ne bo reševala.

Uprrava občine Kranj, dne 9. aprila 1940.

R A Z G L A S.

Predstojništvo mestne policije v Kranju poziva vse lastnike spodaj navedenih koles, ki so bila najdena v tuk. policijskem okolišu, da jih navesti sledi podatki: rojstno leto obveznika, domovno občino in edinicu v kateri je ali je bil na vežbi t. j. četo, baterijo, polk itd.

Moško kolo, evid. štev. 2 - 183354 - 29

SAVNICKRANJ

Moško kolo, evid. štev. 2 - 7485 - 12
Moško kolo, evid. štev. 2 - 75671 - 12
Moško kolo, evid. štev. 2 - 823 - 12
Moško kolo, evid. štev. 2 - 97587 - 12
Moško kolo, evid. štev. 2 - 105075 - 12
Moško kolo, evid. štev. 2 - 823 - 1
Moško kolo brez evid. številke
Moško kolo ogrodje z obroči in krmilom.
Kolesa se nahajajo v skladisih predstojništva mestne police in se lastnikom izročijo le v slučaju, ko se izkažejo s potrebnim potrdilom.

Predstojnik police: zun.

Poslužujmo se
»PUTNIKA«
V KRAJU

Vozne karte stanejo točno tliko
pot na postaji, dobite jih dan,
dva ali več pred odhodom, ako
ste zadržani, lahko kartu vrnete.

Preden se podaste na pot,
pridite na brezplačen posvet
k »PUTNIKU«

R A Z G L A S.

V sledi naloga kraljevske banske uprave dravške banovine v Ljubljani se z ozirom na nevarnost požarov, ki groze z vžigalnimi bombami v primeru vojne odreže sledete:

1. Vsí lastniki stanovanjskih hiš, morajo očistiti podstrešja vse lahko vnetljive navlake. Odstraniti je treba papir, cunje, slamo in temu slično, pa tudi lesene predmete itd. Če pohištva glede na pomanjkanje primernih prostorov ni mogoče odstraniti, naj ostane, toda naj se razpostavi tako, da ne ovira gasilskih del v primeru gasenja event. požarov. Take lesene predmete je postaviti v dva nasprotna kota podstrešja, toda v nobenem primeru naj ne zavzema tak material več kot 1/4 podstrešne ploskve. Tudi v omarah in skrinjah, ki ostanejo v podstrešju, naj ne bodo lahko vnetljivi predmeti, ker sicer nevarnost požara nikakor ne bi bila zadostno zmanjšana.

Pri odstranjevanju take navlake iz podstrešja je potreben, da se ne uničijo papirji in listine zgodovinske vrednosti. Preden se tak starinski papir uniči naj se dobro pregleda in v dvomljivem primeru obvesti neposredno ravnateljstvo Narodnega muzeja v Ljubljani.

2. V starih hišah, kjer so podstrešna tla iz gorljivega materiala, je treba tega zavarovati z negorljivimi sredstvi n. pr. s primerno plastjo gline, peska ali plastjo betona slabše mešavice. Celo za podstrešja, kjer je tlak odporen proti ognju se priporoča, da ga pokrijemo s plastjo drobrega peska. Kjer se leseni strešni stol stika neposredno z lesenimi nosilnimi trami strešne konstrukcije, naj se leseni deli ob stikališču in nosilnimi trami zavarujejo pred požarom s premazanjem z ognjavarno zmesjo.

Priporoča se premazanje vsega lesenega strešnega stola in to tudi tam, kjer se podstrešna tla zavarovana proti ognju, ker se na ta način omeji nevarnost na minimum.

3. Da se event požar prehitri ne razširi iz podstrešja v spodnje prostore, morajo biti prehodna vrata iz železa ali močne pločevine. Železna vrata naj bodo vsaj 5 m/m debela z napravljeno vzboklino v obliki tiskane črke "X", ki preprečuje neenakomerno raztezanje in zvijanje v vročini. Se boljša so lesena vrata, ki so obložena na obeh straneh z azbestom ali obdana z železno pločevino, ki je vsaj 1 m/m debela.

4. Pred vhodom na podstrešje pri večjih podstrešjih, pa tudi na raznih pripravnih mestih mora biti pripravljeno najpotrenejše gasilsko orodje ter kad za cca 200 litrov vode in kup peska. Kjer je vodovod v podstrešju, naj bo na razpolago primerno dolga gumirana ali konopnena cev, ki se da pritrdi na vodovodno pipo.

5. O očiščenju podstrešij se bodo prepričale posebne komisije in organi. Nabavo potrebnega gasilskega orodja pa je pripraviti tako, da bo vsaj v primeru vojne takoj na razpolago.

Predrobnejši podatki o izvedbi tega naloga so na razpolago pri podpisanim referatu.

Očiščenje podstrešij mora biti izvršeno najkasneje do 17. t. m.

Počenj s 18. t. m. bo pričela posebna komisija pregledovati podstrešja in ugotavljati v koliko so se posamezni lastniki hiš odzvali načinu naloga.

Kjer se ne bo točno odzval temu pozivu ima pričakovati najstrožje kazni.

Občina Kranj, referat za zaščito pred napadi iz zraka, dne 10. aprila 1940.

IVAN SAVNIK, Kranj

Sport

V nedeljo, dne 14. aprila t. l. ob poli 3. uri popoldne prvenstvena nogometna tekma

S. K. SVOBODA : S. K. KRAJN
(Ljubljana) (Kranj)

Preteklo nedeljo je imel SK Kranj v gosteh v prvenstvenem tekmovanju vigrano moštvo SK Jadran. V prvih 20 minutah se je vršila borba, ter je bilo videti na obeh straneh neravnost, ki pa je sčasoma pošla. Igra je bila vsekakor na višku, ter je moralo podleti slabše moštvo in tako je SK Kranj zmagal nad Jadranom z rezultatom 4 golov.

V nedeljo pa ima SK Kranj kot nasprotnika SK Svobodo, moštvo, ki ga nikakor ne smejo naši fantje prezirati, kajti če pogledamo zadnje srečanje z Bratislivo, je Svoboda zmagala. Vsako podecenjevanje bi lahko prineslo presečenje. Zato fantje z resno voljo in požrtvovanostjo je treba združiti do konca, da bodo zmaga še sijajnejša, kakor je bila nad Jadranom.

Obeta se v nedeljo res pester program na igrišču, zato ne zamudite prilike in pride na igrišče vsi, da bomo z dostojnim navijanjem bodrili naše fante in tako tudi mi pri pomogli do zmage.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0.50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divine itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Kolega prodajam še vedno po starih nizkih cenah. — Julij Zevnik, Stražišče.

Premalo pažnje polegata na fotografiranje svojih dragih, če bi katerega izgubili, šele takrat znate ceniti pomen fotografije, ako jo imate. Slikanje na domu izvrši Foto Jug, Kranj.

Ponemo kabarico z dolgimi službami sprejem s 1. majem. Ponudbe na upravo "Gorenjca" pod "Popolnoma zanesljiva za Kranj".

Mlinarja za kmečki mlin za stalno sprejmem s 1. majem. Ponudbe na upravo "Gorenjca" pod "Popolnoma zanesljiva za Kranj".

Večjo količino pese ima na prodaj Mlečarska zadruga, Naklo.

Kupim kompletno dobro ohranljeno kopalnico, Brolih, Mencingerjev trg 8.

Izgubil se je pes, volčjak z imenom "Nero". Nuditelj naj psa izroči v gostilni "pri Bašarju", Stražišče.

Mimica Zagorska:

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turških časov.

(Dalje)

"Lej, Bog ti daj srečo to," se je starec še bolj razveselil. "Ne enega, dvanaštih ti jih želim."

Ti se je smejal in se poslovil. Martin in Vilibald sta šla po dolgo, dolgo molče. Napisali so vzdramil oče sina iz molka:

"Ej, Martin, kaj gruntaš?"

"Tiste planine gledam, oče, po katerih sem se skrival, nesrečni izgnanec, ko sem bil izven postave. Takrat že nisem več upal, da bi dočakal dan, ko bo vsemu svetu razglašena moja nedolžnost in vendar sem ga dočakal."

Vilibald je resno prikimal z osivelom glavo.

"Da, sin moj prišli so Turki in so odšli. Bila je težka preizkušnja, prestali smo jo z pomočjo božje. Prišle so nesreče, sekale so nam rane, zdaj je ostal v dušah samo še bolestenski spomin in z njim upanje v srečnejše čase."

XV.

Jesen je prišla v deželo. Zemlja je dala, kar je mogla dati, a mnogo ni bilo. Vendar upanje v srcih ni umrlo. Iz razvalin in pogorišč so vstali novi domovi. Gradovi to jesen niso dobili desetine, ker je ljudstvu sedela lakota za vratom in ni moglo dati prav ničesar. Deželo je strašni turški vpad popolnoma opustošil. Ljudje niso mogli plačati davčin. Deželnih glavar Viljem Turški je pisal o vsem cesarju. Tisto jesen je plačala davčino samo duhovščina in plemstvo, katere ta vpad ni tako zelo prizadel.

Prišla je jesen, roženvenska nedelja in sonce je sijalo, toplo jesensko sonce. Že je listje na dreju porumeleno in odnetovalo; lastovke so zapustile svoja gnezda in žerjavili so z zateglimi krikri preleteli slovenske zemje. Tudi Podbreze je obsevalo tisto lepo nedeljsko sonce, bolj rušeno in bolj toplo, kakor ob delavskih. Vseh petro vasi se je kopalo v njegovih žarkih. Res so žarki obsevali tudi želostne groblje, a te so bile črne, skozi njihov zlokombni mrak pa so se belili novi domovi, postavljeni s trudem, a vendar z veseljem in upanjem v srečo.

Tisto nedeljo so izpolnili podbreški farani, kar so oblju-

bili ob času turške sile. Prenesli so Marijo Sedemžalostno v veliki oltar.

Okrug in okrog cerkve, ob obzidju, ki je bilo oškropljeno s krvjo bramborcev in Turkov, so stali visoki mlaji. Mežnar je vlekel za vrv in zvonilo je, zvonilo tako veselo in radostno, da so nehote vsa srca zatrepetala v želji po daljni sreči, po tistem tihem in sladkem miru. Ves prostor pred cerkvijo in okrog cerkvice je bil poln ljudstva, ki se je od blizu in daleč zbral na Taboru na ta zgodovinsko znameniti dan. Nestрpno so pričakovali, da bi se vratila cerkvice odprla. Glasovi zvonov so sladko brneli, tem bolj, ker je bila farna cerkev svetega Jakoba brez zvonov. Turki so jih razbili in kose brona odpeljali s seboj. Dolgo in nestрpno je pričakovanje med vsemi temi praznično običenimi ljudmi. Napisali so vendar dočakali, da so se cerkvena vrata odprla na stežaj.

Iz cerkve so stopili štirje možje, Vilibald med njimi ki so nesli Marijo Sedemžalostno. Rdeče, objokane so bile njene oči. Kdor je pogledal, kjerkoli je stal, vsakega so gledale te oči, kakor bi bila Marija živa. Gledale so globoko, globoko v dno duše, te želostne objokane oči. Vsako srce je zadrhtelo pred tem nemim pogledom. Srce grešnika je tedaj, v milosti polnem hipu vztrepal, kesanje in gnuš nad grehi ga je obšel. Tedaj je roka nehotne trkala na prsa in so usta govorila preprosto, starodavno molitve res iz globine srca: "Ko bi grešnik to vedel koliko duša košta, bi greha ne delal, ne žalil Bogal!" Marijine oči so bile danes bolj objokane, bolj želostne, še globoko so iskale v dušo. Jesensko svetlo sonce je obsevalo podobo in tedaj je zalesketala, kakor da bi bila kraljica nebes živa, kakor da bi oživel tudi mrtvi Sin v njenem naročju, da bi iztezel desnicu in blagoslavil ljudstvo. Bil je to veličastni trenutek, ko so se izvijali iz prs vzdihni in so hiteli od skrajnega konca taborskega obzidja do Marije. Sleherni med romarji je gledal na Marijin kip in goreče misil na nebeško Mater, ki prav gotovo ne more biti lepša, kot Marija Sedemžalostna na Taboru, obdana z vencem sončnih žarkov, ki so ji spletli na glavo preleplo zlatno krono.

Možje so nesli podobo okrog cerkvice. Gruča se je hitro umikala pred njimi. Žene in starčki, otroci, možje, fantje in dekleta, vse je padalo na kolena pred Marijo Sedemžalostno. Cutili so, da je bil to čas, ob katerem so si

si nabavite najceneje in garancirano solidno izdelano edinole pri znani domači tvrdki

KOS ANTON
STROJNO MIZARSTVO - KRAJN

Oglejte si stalno zaloge. Naročila se sprejemajo še vedno po starih cenah.

Pohištvo

Botri!

Za birmo

Vam nudim cenena in krasna darila še po starih cenah.

HVALA FRANC

zlatarska delavnica

KRAJN — poleg delavskega doma.

Botri!

Botrice!

Ob priliki birmi se
Vam toplo priporoča

fotograf
Štefan Rovšek
Krajanj, Cojzova 4 (pri starem pokopališču)

Botri!

Botrice!

Birmanska darila, ure, zlatino in srebrino boste kupili dobro in poceni pri tv.

Drago Šegregur, urar
KRAJN, Vidovdanska c. 15.

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda kaža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse te neprjetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6-. Ne možite se s kranjem negavice, ker Vam za malo denarja strokovno popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

Najboljše in najlepše obleke za birmance in prvoobhajance dobite pri nas

Gorenjska Blačilnica
KRAJN PREŠERNOVIA 18
ŠTEFAN ČENČIČ
in FRANC KOZELJ

Plač ali obleko lahko naročite tudi po meri.

mogli od Marije izprositi milosti in pomoči v nesreči tolažbe v bolečni. Vsakemu je v srcu živila velika in sveta želja. Kadar je svoj pogled potopil v skrivnostno krasne in želostne Marijine oči, vedno je z vzdihom izročil Mariji svojo vročo željo. Ne s strahom, s trdnim upanjem so izročali Materi božji svoje želje. Saj to je vendar Marija Sedemžalostna. Sedem ostrih mečev ji prebada srce, sedem mečev z zlatimi ročaji. Krasen blesk se odbija od zlatih ročajev od njih bleska gori v zlatu. Jezusov mrtvi obraz in Marijin obraz je v tem blesku tako lep, tako materinski, usmiljen in tako žalosten. Sedem mečev prebada srce, sedem strašnih bolečin. Danes ni nikogar med romarji, čigar srca bi ne bil prebodel meč strašne bolečine, a z bolečino Matere Zveličarjeve se vendar ne more primerjati. Zato pa bo ona, ki je na svetu občuila že toliko bolečin, razumela tožbe človeških srce in jim bo poslala zdravilnega leka. Prosila bo svojega Sina, ki ji je tako truden, ranjen in ubog ležal v naročju, naj se vsmili ubogih ljudi zaradi prevelike svoje in njene bolečine. Zato kličejo vsa srca k Njej, zato prosijo Njo Sedemžalostno, ker nihče ne more tako kot ona razumeti bolečine.

Možje stopajo počasi, počasi okrog cerkvice. Tudi njim korak zastaja, varno nosijo v svojih rokah dragoceno breme. Če bi zdaj prišli Turki in bi jim hoteli iztrgati sveto podobo, bi jo branili, steklo branili in le čez njihova trupla bi prišel sovraž do svete podobe, ki je predstavljala Njo, na katere pripršojo se je tu že toliko čudežev zgodilo. Nešteti spomini v cerkvi pričajo, da je m. že marsikdo dobil zdravje, dušno in telesno. Možje stopajo, od ganotja imajo solzne oči. Morda gledajo rečno taborsko obzidje in mislijo na strašno turško pododenj, ki je kar zalila vasi, polja in bregove in se je zdele, da bo uboga trdnjavica utonila v njej, kakor čoln v razburkanem morju. Le kako je mogoče, da se je malo krde: slabo oboženih bramborcev moglo obraniti stoterni turški premiči? Kako, da jim ni upadel srce, da jim ni popadalo orodje iz odrevnenih rok? Nihče tega ne sprašuje, nihče se temu ne čudi. Vsi vedo dobro: